

ECOLOGY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-344-6-8>

AMATEUR FISHING AS A DIRECTION FOR THE RECREATION ACTIVITIES DEVELOPMENT OF THE UKRAINE NATURE AND PRESERVE FUND OBJECTS

ЛЮБИТЕЛЬСЬКЕ РИБАЛЬСТВО ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Burhaz O. A. **Бургаз О. А.**

*Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Environmental
Law and Control Department
Odesa State Environmental University
Odesa, Ukraine*

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри екологічного права
і контролю
Одеський державний екологічний
університет
м. Одеса, Україна*

Burhaz M. I. **Бургаз М. І.**

*Candidate of Biological Sciences,
Associate Professor,
Head of the Aquatic Biological Resources
and Aquaculture Department
Odesa State Environmental University
Odesa, Ukraine*

*кандидат біологічних наук, доцент,
завідувачка кафедри
Водних біоресурсів та аквакультури
Одеський державний екологічний
університет
м. Одеса, Україна*

Природні ресурси України мають великий еколого-рекреаційний потенціал для розвитку екологічного туризму, поширення екологічних знань, зміцнення екологічної свідомості населення. Проведення та розвиток рекреаційної діяльності в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України набуває все більшої актуальності. Одночасно з цим, виникає потреба знаходження компромісних рішень між задоволенням рекреаційних потреб населення та збереженням ландшафтного і біологічного різноманіття. Одним з можливих напрямів вирішення цього завдання є розвиток любительського рибальства в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Розвиток любительського рибальства в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) України, сприяє суттєвому поліпшенню якості рекреаційних послуг. Це, в свою чергу, підвищує економічну привабливість регіону, забезпечує реалізацію прав

громадян на якісний та доступний відпочинок, слугує усвідомленню необхідності невиснажливого та раціонального використання природних ресурсів. У комплексі з просвітницькою діяльністю дає можливість підвищити екологічну свідомість населення, допомагає активному поширенню ідей сталого розвитку як окремих територій, так і країни в цілому.

Популярність любительського (рекреаційного) рибальства, в'їзного риболовного туризму та водних видів відпочинку, на сьогодні, все більше зростає [1].

В сфері використання природних ресурсів території (любительське рибальство та спеціальне використання водних біоресурсів), об'єкти ПЗФ керуються положеннями [2–8].

Основними видами рекреаційної і туристичної діяльності на територіях ПЗФ є: організація оздоровлення, відпочинку, екскурсійної діяльності, любительського рибальства, різних видів туризму.

Рекреаційна діяльність на території об'єктів ПЗФ здійснюється їх спеціальними підрозділами, а також іншими підприємствами, організаціями, установами фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності згідно чинного законодавства.

Згідно [2], спортивне та любительське рибальство дозволяється на територіях (акваторіях), що входять до господарської зони, зони регульованої та стаціонарної рекреації. Вищезначені зони встановлюються Проектами організації території.

Чинною нормативно-правовою базою любительське та спортивне рибальство в межах об'єктів природно-заповідного фонду не регулюється. Вимоги [5, 9] не розповсюджуються на водойми, які знаходяться у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Порівняно з європейськими країнами законодавство України відносно спортивного та любительського рибальства є набагато м'якшим, що обумовлює чудові можливості для в'їзного рибальського туризму.

Дослідження рекреаційних ресурсів передбачає оцінку інтенсивності їх рекреаційного використання, а тому важливо врахувати і рекреаційний потенціал природних систем. Його визначення необхідне для обґрунтування шляхів отримання максимального рекреаційного ефекту, при якому не будуть відбуватися негативні зміни стану ресурсів та втрата рекреаційних властивостей.

У разі погіршення екологічного стану водного об'єкта, проведення робіт з штучного відтворення водних біоресурсів, необхідності запровадження посиленої охорони певних їх видів любительське

рибальство на території об'єктів ПЗФ може бути обмежене або заборонене.

Суттєвим інструментом регулювання любительського рибальства є його всебічний моніторинг. Моніторинг доквілля здійснюється на виконання вимог [3, с. 10–12]. Моніторинг дозволяє здійснити порівняння заданих і фактичних даних, що стосуються планування певних заходів та їх реалізації. Шляхом оцінки проводиться порівняння між заданими плановими показниками і фактичними показниками. Моніторинг служить рішенням таких завдань: своєчасне виявлення проблем; відображення здійснених операцій, витрат і використаних ресурсів; розпізнавання можливостей подальшого поліпшення роботи; оцінка якості управління завданнями; економія витрат; прискорення появи необхідних результатів; визначення помилок і аналіз їх причин; забезпечення заінтересованих сторін інформацією про хід виконання завдань.

На нашу думку, розвиток любительського рибальства, на тлі росту популярності цього виду відпочинку, матиме низку сприятливих наслідків:

- розширення кола рекреантів на території об'єктів ПЗФ;
- розвитку еколого-туристичної інфраструктури регіону;
- залучення додаткових коштів до об'єктів ПЗФ, що дозволить покращити виконання покладених на них завдань;
- розробки та впровадження екологічно безпечних технологій надання рекреаційних послуг, утилізації відходів;
- впровадження обов'язкового та безперервного моніторингу екологічних, економічних та соціальних сторін рекреаційної діяльності на території об'єктів ПЗФ та регіону їх розташування;
- у комплексі з веденням просвітницької діяльності, виховання свідомого дбайливого ставлення до природи, до її біологічного і ландшафтного різноманіття;
- визначення шляхів взаємовигідних (в усіх аспектах) відносин між установами ПЗФ та користувачами природних ресурсів.

Література:

1. Сербов М. Г. Наукове підґрунтя розвитку рекреаційного рибальства у водоймах України. *Водні біоресурси та аквакультура*. 2012. № 2. С. 49–64.
2. Конституція України: Закон від 28 Червня 1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>

3. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2456-12#Text>

4. Про Червону книгу України: Закон України від 7 лютого 2002 № 3055-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3055-14#Text>

5. Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних біоресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства: Наказ Комітету рибного господарства України від 15 лютого 1999 № 19 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-99#Text>

6. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>

7. Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999. № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>

8. Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України: Наказ Комітету рибного господарства України від 18 березня 1999 № 33. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0326-99#Text>

9. Про затвердження Порядку здійснення любительського і спортивного рибальства: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 1998 р. № 1126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-98-%D0%BF#Text>

10. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

11. Про затвердження Положення про наукову та науково-технічну діяльність природних і біосферних заповідників та національних природних парків: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 29 жовтня 2015 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1444-15#Text>

12. Про затвердження Програми Літопису природи: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України та Національної академії наук України від 25 листопада 2002 р. № 465/430. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v465_737-02#Text